

1
2



SIOP S

VETERANFORBUNDET

3
4
5
6

Politisk program 2025-2026

Vedtatt av landsmøtet 2025

7 Innledning

8 Veteranforbundet SIOPS-Skadde i internasjonale operasjoner, arbeider for interessene til skadde
9 militære utenlandsveteraner i Norge, og deres familier, etterlatte og andre nærstående. Organisasjonen
10 skal aktivt fremme de helsemessige, sosiale og økonomiske vilkårene for skadde militære
11 utenlandsveteraner og deres nærmeste i det norske samfunnet jf. formålsparagrafen i organisasjonens
12 vedtekter.

13 SIOPS mener at myndighetene herunder våre politikere og Forsvaret, har et særskilt moralsk ansvar til
14 å ivareta de av våre borgere som blir skadet psykisk eller fysisk som følge av deltagelse i militære
15 utenlandsoperasjoner på vegne av Norge, og for internasjonal fred og sikkerhet. Organisasjonen
16 understreker at en god og helhetlig veteranivaretagelse i offentlig regi styrker både forsvarsviljen og
17 forsvarsevnen i landet.

18 Interessepolitisk arbeid er et av hovedområdene for organisasjonen i dag. Det politiske programmet i
19 Veteranforbundet SIOPS vedtas av medlemmene gjennom landsmøtet for gjeldende valgperiode.
20 Styret i SIOPS kan supplere det politiske programmet ved behov mellom landsmøtene, herunder
21 pressende avklaringer om sentrale spørsmål og prosesser. Formålet med programmet er å tydelig
22 kommunisere organisasjonens veteranpolitiske vilje og mål, som utøves av administrasjonen i nær
23 dialog med tillitsvalgte. Handlingsplanen i SIOPS formulerer de lange målene for organisasjonens
24 virksomhet, mens det politiske programmet operasjonaliserer konkrete veteranpolitiske løsninger for
25 gjeldende valg- og styringsperiode. De langsiktige målsetningene i handlingsplanen reflekteres i

26 Veteranpolitikk for en ny tid

27 SIOPS mener at:

- 28 • Politikerne prioriterer veteranområdet som selvstendig saksområde, og sikrer et helhetlig
29 politisk eierskap også utenfor Forsvarsdepartementet, især et spesielt fokus på skadde
30 utenlandsveteraner.
- 31 • Innføre en egen veteranlov i Norge.
- 32 • Ny stortingsmelding om veteranområdet i Norge i løpet av stortingsperioden 2025-2029.
- 33 • Tiltaksplaner og handlingsplaner for utenlandsveteranene utarbeides i nær dialog med de
34 frivillige veteranorganisasjonene i Norge. Disse planene vedtas politisk i Stortinget.
- 35 • Tiltakene i kommende tiltaksplaner og handlingsplaner for norske utenlandsveteraner dekkes
36 inn med øremerkede finansiering i statsbudsjettene og i de reviderte nasjonalbudsjettene.

37 Oppfølging og helsebehandling

38 SIOPS mener at Norge må sørge for:

- 39 • Å styrke kompetansen om veteranhelse i både kommunehelsetjenesten og
40 spesialisthelsetjenesten.
- 41 • Å styrke ivaretagelsen av veteranfamiliene og de etterlatte i Forsvaret.
- 42 • En bedre oppfølging av FN-observatører, og andre enkeltveteraner som deltar utenfor
43 avdelingsforband i utenlandsoperasjoner.
- 44 • At alle utenlandsveteraner skal tilhøre en avdeling i Forsvaret. Personell som reiser ut og
45 kommer hjem alene (kontraktører, observatører og personell på utlån til en avdeling) skal
46 tilknyttes den mest relevante avdelingen i Forsvaret, og følges opp av denne i etterkant.
- 47 • At den aktive oppfølgingen av skadde utenlandsveteraner som har behov gjøres livslangt i
48 Forsvarets regi. Rettigheten og muligheten for livslang oppfølging lovreguleres i en egen
49 veteranlov, før dette i forsvarsloven § 54 og i Forsvarets oppfølgingsreglement.
- 50 • Å etablere et nasjonalt behandlingssenter for skadde utenlandsveteraner. Regjeringen utreder
51 muligheten for en slik etablering i løpet av stortingsperioden 2025-2029.

- 52 • At Forsvaret får ansvaret med å etablere et samlet register over alle som har blitt skadet i
53 internasjonale operasjoner, og at det etableres et kontor som jobber med oppfølging av skadde
54 utenlandsveteraner.
55 • At delayed-Onset PTSD kommer inn i det norske diagnosesystemet.

56 **Offentlig veterananerkjennelse i Forsvaret og det sivile**

57 **SIOPS mener at:**

- 58 • Regjeringen skal systematisere og tydeliggjøre sin offentlige minnepolitikk, især for skadde
59 utenlandsveteraner, og deres nærmeste og etterlatte.
60 • Forsvaret skal ta en offensiv informasjonsrolle overfor utenlandsveteranene og deres nærmeste
61 i sitt medaljearbeid.
62 • Regjeringen og Forsvaret må prioritere medaljearbeidet, og sette av øremerkede midler til
63 dette arbeidet slik at behandlingstiden går ned.

64 **Utenlandsveteranene som en ressurs**

65 **SIOPS mener at:**

- 66 • Det innføres egne stillingshjemler for skadde utenlandsveteraner i Forsvaret.
67 • Det må gis en instruks, retningslinje eller rundskriv fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet
68 til både Statens Pensjonskasse og NAV, som slår fast at en ordning med stillingshjemler for
69 skadde utenlandsveteraner ikke skal benyttes mot skadelidte i et pågående saksforløp eller
70 senere.
71 • Forsvaret må tydeliggjøre sin arbeidslivspolitik overfor skadde utenlandsveteraner, slik at vår
72 primærgruppe lettere kan fortsette sin aktive tjeneste og karrierevei i Forsvaret.
73 • Det etableres en jobbordning for utenlandsveteraner med fortrinnsrett på offentlige stillinger,
74 og kompensasjon til private arbeidsgivere.

75 **Rettferdig erstatnings- og kompensasjonsordninger for skadde utenlandsveteraner**

76 **SIOPS mener at:**

- 77 • Regjeringen gjennomfører en ny, grundig og uavhengig undersøkelse av
78 erstatningsordningene for utenlandsveteranene.
79 • Det må arbeides aktivt for at SPK (Statens pensjonskasse) og NAV øker sin
80 saksbehandlingskapasitet i sakene til skadde utenlandsveteraner, blant annet gjennom å styrke
81 finansieringen på saksbehandlersiden.
82 • Det innføres en juridisk ordning med omvendt bevisbyrde i erstatningssakene for
83 utenlandsveteranene der staten må sannsynliggjøre at vedkomne ikke har fått skadene som
84 følge av utenlandsstasjonering.
85 • Det innføres en juridisk ordning med realitetsbehandling av erstatningssakene for skadde
86 utenlandsveteraner, der de ordinære domstolene også kan fatte materielle beslutninger, altså
87 om utmålingen av erstatningen.
88 • 65G-reglene i hovedtariffavtalen kan endres slik at de med fysisk skadde også får erstatning
89 for ekstrautgifter i likhet med reglene i yrkesskadeforsikringsloven.
90 • Regjeringen bør vurdere å endre reglene i yrkesskadeforsikringsloven. m/forskrift slik at
91 Grunnbeløpet (erstatning for tap i fremtidig inntekt) blir 65G.
92 • Ordlyden i forsvarsloven § 56 kan endres slik at «begrepet /psykiske skader» fjernes og
93 erstattes av «skader». En slik endring vil medføre at utenlandsveteraner med fysiske skader
94 ikke faller utenfor særreglene om foreldelse. SIOPS ønsker en likestilling mellom psykiske og
95 fysiske skader i dagens regelverk.

- 96 • Finansieringen av veteranerstatningene tas fra forsvarsbudsjettet til justisbudsjettet slik som er
97 vanlig i andre erstatningsløp fra staten. På denne måten synligjør det sivile samfunnet sitt
98 ansvar for veteranene. Erstatningsutbetalingene etter det objektive ansvaret i forsvarsloven §
99 55 overføres til kapittel 471 Statens erstatningsansvar, post 71.

100 **Veteranforskning**

101 **SIOPS mener at:**

- 102 • Det må komme mer sivil og uavhengig forskning om norske utenlandsveteraner og deres
103 familier, især skadde utenlandsveteraner.
- 104 • Kommune- og spesialisthelsetjenesten må bli inkludert i arbeidet med ny sivil-militær
105 veteranforskning.
- 106 • Regjeringen bevilger FoU-midler målrettet mot utenlandsveteraner fra Helse- og
107 omsorgsdepartementet.
- 108 • Det må bli økt tilgang og bruk av Forsvarets helseregister for bruk i forbindelse med sivil
109 veteranforskning.
- 110 • Det gjennomføres ny sivil og uavhengig veteranforskning på følgende tema:
111 -Kohortstudie av gruppe som reiser ut, før under og etter.
112 -Konsekvenser av økt belastning og før høy rotasjonstakt i militære utenlandsoperasjoner.
113 -Gjennomføre livskvalitetsundersøkelse for utenlandsveteraner.
114 -mTBI (mild traumatic brain injury).
115 -Studie med fokus på flere operasjonsområder fra internasjonale operasjoner.
116 -Helsekonsekvenser etter skader er inntruffet.
117 -Utfordringer utenlandsveteraner møter i det sivile samfunn.
118 -Utenlandsveteraner utsatt for seksuelle overgrep i tjenesten.
119 -Overgang fra det militære til det sivile med betydelig økt
120 risiko for psykiske helseplager.
121 -Egen studie på psykiske helseplager for FN-observatører og
122 andre ute på oppdrag utenfor avdelingsforband.
123 -Gjennomføre brukerundersøkelse for hvordan dagens
124 erstatnings- og kompensasjonsordninger for skadde utenlandsveteraner fra internasjonale
125 operasjoner har fungert.

127 **Kommunalt og interkommunalt veteranarbeid**

129 **SIOPS mener at:**

- 130 • Det bevilges øremerkede midler over statsbudsjettene til kommunale og interkommunale
131 veteranplaner. Kommunale og interkommunale veteranplaner må sikres gjennomføring ved
132 finansiering, og tydelig politisk prioritering på nasjonalt nivå.
- 133 • Kommunalt og interkommunalt veteranarbeid presiseres i kommende kommuneproposisjon,
134 særlig om ansvarsdelingen mellom staten og kommunene.
- 135 • Lokalt og regionalt veteranarbeid innlemmes som en fast del av folkevalgtopplæringen i
136 kommunene i regi av KS etter gjennomførte lokalvalg.
- 137 • Kommunene prioriterer stillingshjemler til respektive lokale veterankontakter.
- 138 • Staten og kommunene prioriterer tiltak for vedlikehold av lokale minnesmerker, og
139 muligheten for undervisningsopplegg på grunnskolene fra utenlandsveteranene.
- 140 • Kommunene og veteranorganisasjonene samarbeider om å markere frigjørings- og
141 veterandagen, Forsvarets minnedag og FN-dagen.
- 142 • Kommunene innfører rabattordninger for bostedsregistrerte utenlandsveteraner til lokalt kultur-
143 og/eller idrettstilbud.

- 144 • Kommunene anvender utenlandsveteraner med relevant operativ og militærfaglig kompetanse
- 145 i lokale og/eller regionale beredskapsråd og utvalg.
- 146 • Veteranorganisasjonenes rolle i revideringen av de kommunale og interkommunale
- 147 veteranplaner understrekes.
- 148 • Kontrollutvalgets rolle i evalueringen av kommuneadministrasjonens implementering av ny
- 149 veteranplan understrekes konkret i de kommunale og interkommunale planene.
- 150 • Kommunene gjennomfører lokale veteranundersøkelser.